

ВИБУХОЗАХИЩЕНОГО ТА РУДНИКОВОГО ЕЛЕКТРООБЛАДНАННЯ Український науково-дослідний, проектно-конструкторський і технологічний інститут

— наукова установа, що займається розробленням вибухозахищеного електрообладнання. Підпорядк. Мін-ву пром. політики України. Засн. 1957 у м. Сталіно (нині Донецьк) як Держ. інститут проектування електрошахт. обладнання, від 1968 — ВНДІ вибухозахищ. електрообладнання, від 1993 — сучасна назва. У структурі Інституту — відділи вибухозахищ. високо- та низьковольт. апаратів, електр. машин, трансформаторів, електроприводу, а також випробувал. сертифікац. центр, допоміжні відділи (інформації, інтелектуал. власності, надійності) та дослідно-експерим. завод. Інститут створ. з метою розроблення, випробування, сертифікації і впровадження у виробництво вибухозахищ. комутацій апаратів високої і низької напруги, трансформаторів і трансформатор. підстанцій та ін. електрообладнання. Фахівці Інституту вирішують проблеми забезпечення підприємств паливно-енергет. комплексу високонадій. ресурсо-енергоощадним конкурентоспромож. електрообладнанням. За розробками Інституту виготовляють широку номенклатуру електрообладнання, яке експортують до 42-х країн світу, зокрема — серії високовольт. комплект. розподіл. пристроїв напругою 6 і 10 кВ, пересувних комплект. сухих трансформатор. підстанцій, магніт. пускачів і станцій керування, електродвигунів потуж. 0,25–2000 кВт, регульов. тиристор. електроприводів, комплексів апаратури і засобів автоматизації для вибухонебезпеч. середовищ тощо. Науковці Інституту отримали низку премій і нагород, зокрема Держ. премію СРСР — за розроблення двигунів серії ВАО високої напруги потуж. 200–2000 кВт (1975); премії РМ СРСР — за розроблення і впровадження шахт. трансформаторів і

підстанцій потуж. до 1000 кВт (1983), за створення комплексу вибухозахищ. апаратури напругою 660 В для вугіл. шахт (1986), за участь у розробленні потужних прохідниць. комбайнів (1989); Держ. премію України в галузі науки і техніки — за створення та впровадження вітчизн. вибухозахищ. асинхрон. двигунів потуж. 2,2–400 кВт для вибухонебезпеч. вироб-в (2001). В Інституті працюють 101 н. с. і 22 гол. та пров. конструктори, з них — 4 д-ри і 39 канд. н. Серед відомих науковців Інституту — [А. Бурковський](#), [В. Горягін](#), [В. Дзюбан](#), [С. Карась](#), [Є. Ковальов](#), [О. Пархоменко](#) (1980–94 — директор), [Є. Траубе](#), [І. Ширнін](#) (1994–2003 — директор). У 1976–94 на базі Інституту, як гол. структурної одиниці, функціонувало Донец. наук.-вироб. об'єднання «Вибухозахищ. електрообладнання», до складу якого входили також 6 підприємств серій. виробництва, що спеціалізувалися з виготовлення асинхрон. двигунів (Первомай. електромех. завод у Луган. обл.), трансформаторів та трансформатор. підстанцій (Донец. енергозавод), високовольт. (Костянтинів. завод високовольт. апаратури у Донец. обл.) та низьковольт. (Торез. електротех. і Шахтар. електромех. заводи у Донец. обл. та Зеленокум. завод «Електроапарат» у Ставроп. краю, РФ) апаратури. Завдяки діяльності Об'єднання було прискорено розроблення та впровадження у виробництво вибухозахищ. електрообладнання, розширено його номенклатуру, створено комплекси електрообладнання для хім., гірничоруд. та вугіл. пром-стей, зокрема на напругу 1140 В замість 660 В, низку нових ізоляц. матеріалів тощо. Від 1964 Інститут щорічно видає зб. наук. праць «[Взрывозащищенное электрооборудование](#)». Інститут очолювали В. Хорунжий (1957–68), О. Биков (1968–80), від 2003 — Є. Вареник.

[Р. М. Лазебник](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Вибухозахищеного та рудникового електрообладнання Український науково-дослідний, проектно-конструкторський і технологічний інститут / Р. М. Лазебник // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-33920>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).